

**แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)
เรื่อง ข้อกังวลถึงผลกระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน
กรณีการเสนอร่างแก้ไขพระราชบัญญัติ 4 ฉบับ**

ตามที่ปรากฏข่าวและกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมอย่างกว้างขวาง กรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนหนึ่งเสนอร่างแก้ไขพระราชบัญญัติจำนวน 4 ฉบับ เพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างแหล่งที่มาของรายได้ขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กองทุนผู้สูงอายุ และกองทุนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ จากเดิมรายได้มาจากเงินบำรุงที่จัดเก็บจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิตสุราและยาสูบ ตามอัตราและเงื่อนไขที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งของแต่ละองค์กรโดยตรง (Earmarked Tax) เป็นให้ได้รับการจัดสรรจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีแทน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนจากสมาคมวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขอให้พิจารณาตรวจสอบผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนและจัดทำข้อเสนอแนะกรณีข้อเสนอร่างแก้ไขพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 ด้วยนั้น

กสม. มีข้อห่วงกังวลว่าการยกเลิกการจัดเก็บเงินส่วนเพิ่มจากภาษีสุราและยาสูบให้แก่อไทยพีบีเอส จะส่งผลกระทบต่อความเป็นอิสระอย่างแท้จริงในการทำหน้าที่สื่อสาธารณะ ทำให้สื่อสาธารณะต้องอยู่ภายใต้ระบบการพิจารณาและอนุมัติงบประมาณรายปีจากฝ่ายบริหารหรือฝ่ายการเมือง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสิทธิของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ครบถ้วน เที่ยงธรรม ปราศจากอคติหรือมีผลประโยชน์แอบแฝง

สื่อสาธารณะมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้รับข่าวสารที่รอบด้าน ไม่ถูกครอบงำด้วยผลประโยชน์ทางการค้าหรือทางการเมือง รวมถึงเป็นสื่อทางเลือกในการผลิตและเผยแพร่รายการที่สื่อเชิงพาณิชย์มีข้อจำกัด เช่น ข่าวเชิงลึก สารคดี รายการเด็กและเยาวชน และรายการที่เป็นปากเสียงของกลุ่มคนที่ไม่มีพื้นที่ในสื่อ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 34 และมาตรา 35 รับรองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและเสรีภาพของสื่อมวลชน และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 19 ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี รับรองเสรีภาพของทุกคนในการแสวงหา รับ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

กสม. เข้าใจดีว่ารัฐมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญที่ต้องรักษาวินัยการเงินการคลัง และการใช้เงินของรัฐทุกบาทต้องโปร่งใส ถูกรับรู้และตรวจสอบได้ แต่สิ่งที่ต้องคำนึงคือ จะต้องไม่เปิดช่องให้มีการจัดสรรหรือไม่ให้งบประมาณกลายเป็นเครื่องมือกดดันการทำหน้าที่ของสื่อสาธารณะ ซึ่งในทางสากลถือเป็นหลักประกันสำคัญของระบอบประชาธิปไตย

หากสื่อสาธารณะไม่สามารถธำรงไว้ซึ่งความเป็นอิสระอย่างแท้จริงแล้ว ผู้ที่เสียประโยชน์ในท้ายที่สุดคือประชาชน สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

ที่ได้วางแนวไว้ในความเห็นทั่วไปที่ 34 ว่า รัฐพึงประกันความเป็นอิสระและเสรีภาพทางบรรณาธิการของสื่อสาธารณะ และพึงจัดสรรเงินทุนในลักษณะที่ไม่บั่นทอนความเป็นอิสระนั้น

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของแหล่งรายได้ของอีก 3 กองทุน ได้แก่ สสส. กองทุนผู้สูงอายุ และกองทุนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ซึ่งเป็นเสาหลักสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณะและสวัสดิการ สิทธิด้านสุขภาพ สิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุ และสิทธิในการได้รับการส่งเสริมและสวัสดิการด้านการกีฬา อาจส่งผลกระทบโดยตรงต่อการทำงานเชิงส่งเสริมและป้องกันปัญหาที่ต้นเหตุ ขณะที่วิกฤตสาธารณสุขจากกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ทั่วความรุนแรงขึ้น และเป็นความเสี่ยงด้านภาระทางการเงินมหาศาลที่รัฐต้องแบกรับเพื่อการรักษาโรคในอนาคต ความเสี่ยงนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิทธิของประชาชน โดยเฉพาะประชากรกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ เด็ก คนพิการ ที่จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมสุขภาพ

ด้วยเหตุนี้ กสม. จึงเรียกร้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง พิจารณาข้อเสนอดังกล่าวด้วยความรอบคอบ โดยหาทางออกเชิงนโยบายที่ได้สัดส่วนและสมเหตุสมผลระหว่างการรักษาวินัยการเงินการคลังกับการคุ้มครองเสรีภาพของสื่อมวลชน ตลอดจนสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน เพื่อไม่ให้เกิดการปฏิรูปโครงสร้างที่มาของรายได้ของทั้ง 4 หน่วยงาน/กองทุน จากภาษีสุราและยาสูบ กลายเป็นการลดทอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ทั้งนี้ กสม. จะเร่งประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยเปิดรับฟังความเห็นผู้เกี่ยวข้อง ทุกภาคส่วนและจัดทำข้อเสนอแนะโดยละเอียดต่อไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

6 ตุลาคม 2569